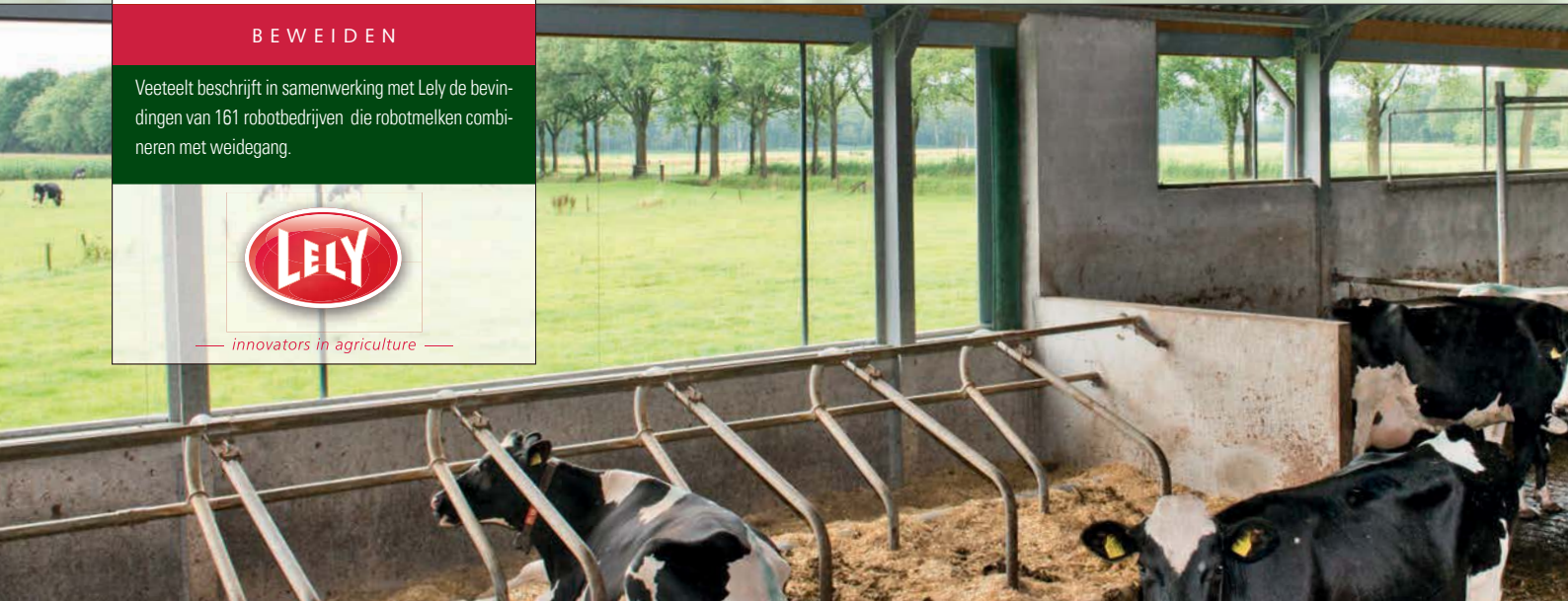

Veeteelt beschrijft in samenwerking met Lely de bevindingen van 161 robotbedrijven die robotmelken combineren met weidegang.

— innovators in agriculture —

Bijna de helft van de robotboeren met weidegang, kiest voor standweiden

Oudmelkte koeien bepalen succes robot en weidegang

Koeien die weiden, weten eigenlijk net zo goed de robot te vinden als koeien die 's zomers op stal staan. Dat blijkt uit robotdata van Lely. Aandacht voor het aantal melkingen van de oudmelkte koeien is bij toepassing van weidegang wel nodig.

In de praktijk is het allang geen bijzonderheid meer: een robotmelker die zijn koeien 's zomers laat weiden. Toch is er nog vaak onzekerheid. Blijft bijvoorbeeld het aantal melkingen per dag wel op peil? Melkrobotproducent Lely analyseerde data van 161 studieclubdeelnemers die weidegang toepassen en concludeerde daar uit dat automatisch melken en weiden prima samengaan.

Aantal melkingen daalt met 0,2

De 161 bedrijven in de analyse hebben gemiddeld een iets kleiner aantal koeien

dan het gemiddelde robotbedrijf (90,5 versus 96,4) en produceren gemiddeld iets minder melk per koe (27,5 kg per koe per dag tegen 27,9). Binnen de groep weiders past 46 procent standweiden toe, blijkt uit tabel 1. Andere beweidingssystemen die deze analyse onderscheidt, zijn: omweiden (20 procent), roterend standweiden (18 procent) en stripweiden (16 procent). Het gemiddeld aantal melkingen per dag loopt op de weidebedrijven met ongeveer 0,2 terug in het weideseizoen, van 2,71 à 2,78 in januari naar 2,56 à 2,62 in juli. 'Er is geen duidelijk verschil per weidesys-

teem', zegt Gerrit Meulenaar, farm management support specialist bij Lely. 'Op bedrijven die alleen een uitloop aanbieden, zie je geen teruggang en op bedrijven die maximaal weiden, daalt het aantal melkingen met 0,3 per dag.'

Een daling van het aantal melkingen is niet per se reden tot zorg. Meulenaar: 'Zolang de koeien maar regelmatig de robot bezoeken voor een melking en zolang de productie maar op peil blijft. Op bedrijven die het meest intensief beweiden, zie je zelfs een stijging van de melkproductie per koe per dag in het weideseizoen.'

Bij opstallers en ook bij de standweiders is de productie gedurende het jaar relatief constant. Meulenaar: 'Bedrijven die opstallen of beperkt weiden, hebben een constanter rantsoen. Robotbedrijven die intensief beweiden, proberen zo veel mogelijk te produceren uit vers gras.'

Ondergrens van twee melkingen

Het aantal melkingen bij de oudmelkte koeien is cruciaal. Lely adviseert een ondergrens van twee melkingen voor deze koeien. Als oudmelkte koeien minder dan tweemaal daags gemolken worden, ontstaan risico's voor de uiergezondheid. Meulenaar raadt ook aan om het aantal weigeringen in gaten te houden. 'Daaraan kun je zien of de koeien uit zichzelf naar

Tabel 1 – Robotdata in de periode januari-augustus 2015 van 161 weidebedrijven (bron: Lely)

	omweiden	roterend standweiden	standweiden	stripweiden
aantal bedrijven	33	29	74	25
aantal koeien	82	92	97	76
kg melk/koe/dag	27,5	27,7	28,1	26,6
melkingen/dag	2,66	2,67	2,69	2,65
weigeringen/dag	3,33	3,61	3,55	4,23

Hotze Bosch regelt weidegang oudmelkte koeien met 'bijna-melken-instelling'

In de maanden met volop gras – van april tot augustus – halen de koeien van Hotze Bosch in het Friese Swichum 13 à 14 kilo droge stof uit vers gras. Ze weiden bijna dag en nacht, alleen tussen 21.00 uur en 1.00 uur blijven de dieren binnen. De 120 melkkoeien van Bosch worden gemolken door twee melkrobots en produceren gemiddeld 9300 kg melk.

Elke dag vers gras

'De koeien gaan graag naar buiten', aldus de veehouder. 'Ze weten dat ze daar elke dag een nieuw perceel met vers gras kunnen verwachten.' De huiskavel van 41 hectare wordt daarvoor met een flexibele afrastering opgedeeld in circa 40 percelen. Bosch voert in het voorjaar en in de zomer slechts 2 tot 3 kilo mais bij als aanvullend ruwvoer. 'Als je wilt dat de koeien naar buiten gaan om te grazen, moet je ze op stal niet te veel voeren', zo is de stelregel van Bosch.

De veehouder regelt de voeropname door de dieren gefaseerd naar buiten te laten gaan. De nieuwmelkte koeien kunnen vanaf 1.00 uur 's nachts weiden. De dieren van 150 tot 225 dagen lactatie volgen vanaf 3.00 uur. De oudmelkte koeien mogen nog eens twee uur later het land in. Door dit regime komen de nieuwmelkte koeien het eerst in het verse gras en krijgen ze de kans om het beste van het land te halen.

Bijna-melken-instelling

In het weideseizoen blijft het aantal melkingen op het bedrijf op peil: 2,5 à 2,6 per dag. Vooral bij de verse koeien gaat dat gemakkelijk, zegt Bosch. 'De nieuwmelkte koeien blijven wel komen. Die voelen de druk op de uier en willen gemolken worden en gaan daarna vlot weer naar buiten, omdat ze weer willen vreten. De koeien die op 20 tot 25 liter zitten, lopen minder gemakkelijk heen en weer. Deze koeien voelen minder melkdruk en zijn ook minder gretig om te vreten of te drinken.'

Om bij deze categorie het aantal melkingen per dag op ten minste twee te houden, varieert Bosch met het 'bijna-melken-interval'. Dat werkt als volgt. Als de robot is ingesteld op bijvoorbeeld 10 kilo melk per melkbeurt, dan

wordt een koe die 20 liter per dag geeft tweemaal daags gemolken, ofwel een interval van 12 uur. Met de instelling van het bijna melken op 60 procent mag de koe uit dit voorbeeld niet meer naar buiten als ze meer dan 7,2 uur (60% van 12 uur) geleden is gemolken. Bosch stelt dit interval voor de nieuwmelkte koeien heel soepel in, op 80 procent. Voor de oudmelkte koeien is de instelling strenger, namelijk op 40 procent. 'Als je deze koeien een paar uur voordat ze moeten worden gemolken, loslaat, komen ze 's mid-dags niet meer terug.'

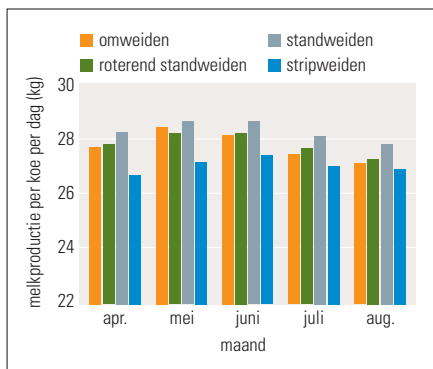
Speelruimte bij hitte

Door te spelen met de toegangstijden en het bijna-melken-interval, heeft de veehouder speelruimte. Bij extreme hitte bijvoorbeeld vervroegt hij het schema. En als in het najaar de hoeveelheid en de kwaliteit van het weidegras minder worden, kan hij de koeien langer binnenhouden. Dan past hij de hoeveelheid mais op stal aan tot maximaal 5 kilo.

De kern blijft zo veel mogelijk melk uit weiden halen, vindt Bosch. 'Als je weidt, moet je volop weiden. Anders heb je wel het werk ervan, maar niet het voordeel.'

Hotze Bosch: 'Als je wilt dat koeien grazen, moet je ze op stal niet hard voeren'

Figuur 1 – Melkproductie van robotbedrijven bij verschillende weidesystemen

de robot komen. Daarbij is het goed om te kijken of er uitschieters zijn naar boven en naar beneden en welke dieren daarvoor verantwoordelijk zijn. Het gemiddelde moet ruim boven de 1,0 liggen. Als je gemiddeld rond de 1 zit, dan weet je dat er ook veel dieren onder de 1 zitten. Deze dieren komen niet uit zichzelf naar de robot en zullen in veel gevallen bij de robot gebracht moeten worden.'

Meer capaciteit in weideseizoen

Minder melkingen vergroot het percentage vrije tijd, tijd die de robot stilstaat, en daarmee de capaciteit van de robot. 'Als de robot 15 procent van de tijd stilstaat, loopt het soepel', zegt Meulenaar. In de praktijk loopt het percentage op zodra het aantal melkingen afneemt. Je zou dus in het weideseizoen meer koeien kunnen melken. 'Daarbij moet je wel rekening houden met de piekbelasting op de robot en met het feit dat niet alle koeien gelijktijdig gemolken moeten worden', zegt Meulenaar. 'Dit kun je sturen met de toelating naar buiten en de timing van het voeren. Kortom, met een gerichte aanpak gaan weidegang en robotmelken prima samen.'